

11. Hafta- Bilim

Bilim, bilginin temelini, bilme isteği ve yeteneğine dayanan bir sistemdir ve kültürün ayrılmaz bir parçasıdır. Kültürü oluşturan öğelerden birisi olan bilim, onun yapılmasını öngördüğü veya yasakladığı faaliyet ve eylemleri yönlendirmeye yarayan düşünsel bir davranıştır, bu sebeple bazı araştırmacılar bilimsel davranışlar veya bunları değerlendirme yeteneği olmayan toplumların kültürlerini ve varlıklarını devam ettiremeyeceklerini söylemişlerdir.

Bilim, toplumların durağanlaşmalarını ve canlılıklarını yitirmeye yönelmelerini önler ve onlara canlılık verir. Kültürün de uygarlık gibi kendini yenileme ve kendini aşabilme yetisi vardır. Toplum yaşamında görülen en önemli gelişmeler ise bilimden kaynaklı olan gelişmelerdir. Kültürel gelişme için en önemlisi bilim alanında yaşanan gelişmeleri anlayabilmektir.

Bilim řu şekilde tanımlanabilir: “*Bilim, evrenin, olayların ve olguların tümünü ya da bir kısmını konu edinip, gözlem ve deney yolları ile olaylar ve olgular arasındaki ilişkileri bulma çabasıdır.*”¹

Bilimsel gelişmenin koşulları, toplumsal değerler, yasal düzenlemeler, siyasal iktidarların tutumu, parasal ve teknik olanaklar, verilerin gözden geçirilmesi, neden-sonuç ilişkilerini gözetme, uygulamaya dönüşüm olarak sayılabilir.

Türk tarihi boyunca her alanda birçok bilimsel gelişmeler yaşanmıştır. Ara sıra bilimde karanlık ağlar yaşansa da, ilerleme devam etmiştir. 19. Yüzyılda bütün düzeylerde okullar açılmış, yabancı okullar da buna dahil olarak batı biliminin verilerini Türkiye’ye aktarmışlardır. Ayrıca Avrupa’ya öğrenciler de gönderilerek batı dillerinin de öğrenilmesi sağlanmıştı. Basılan eserlerle de bilim, kültür hayatı içine girmiştir. Çağdaş bilime yönelme konusundaki en çok çaba ise Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulmasından sonra yaşanmıştır. Bu konuda Mustafa Kemal Atatürk’ün öncülüğü ve değerlendirmeleri çok önemliydi.

---

¹ şerafettin Turan, **Türk Kültür Tarihi**, Bilgi Yayıncılık, Ankara 1990, s. 153.

Kaynak: Őerfettin Turan, **Türk Kültür Tarihi**, Bilgi Yayıncılık, Ankara 1990, s. 152-201.

Diğer okumalar:

Cahit Bilim, “İlk Türk Bilim Akademisi: Encümen-i DaniŐ”, H Edebiyat Fakültesi Dergisi, c. 3, 1985.

Necati Öner, Tanzimat’tan Sonra Türkiye’de İlim ve Mantık AnlayıŐı, Ankara 1967.